

Babylon - z *akkad.* babilu – „brána bohov“

1.staroveké mesto založenom v 3.tis.pr.Kr., počas vlády Chammurabiho hlavné mesto *Starobabylonskej ríše*; okolo 1530 pr.Kr. dobyté *Chetitmi*, po 1250 pr.Kr. viac razy patrilo pod *asýrsku* ríšu; celkom zničené Senecharibom a v časoch *Novobabylónskej ríše* novovytvorené a prestavané na pevnosť a správne centrum ríše (6.-7.st.pr. Kr.; počas vlády *Nebukadnecara*); po dobytí Novobabylonskej ríše *Peržanmi* (Kýros II. Veľký, 539 pr.Kr.) sa stalo sídlom miestodržiteľa, po dobytých vojnách perzského kráľa Xerxesa I. (dal ničiť *Mardukov chrám* s jeho zlatou sochou, ktorá podľa Hérodotu vážila 22 ton; neďaleko Mardukovho chrámu stál *zikkurat Etemenanki* - *babylonská veža*; za *Alexandra Macedónskeho* Babylon začal upadať; v Babylone sa nachádzal aj jeden zo *siedmich divov sveta*: *Semiramidine záhrady*; 1898-1917 archeologický výskum vedený R. Koldeweyom; v súčasnosti ruiny Babylonu zakonzervované; pozri *Ištarina brána*, *pentagram*; *mezopotámska záhrada*; *Etemenanki*

2.stredoveké stelesnenie *zla*, *diabla*, mesto, ktoré stojí proti *Sionu*, *božiemu mestu*; pozri *apokalyptické motívy*; *Pýramos a Thisbé*; *aleluja*

Baleka v súvislosti s heslom *prevrátený svet/mundus inversus*: v priebehu júnových päťdenných sviatkov volili v *Babylone* náhradného kráľa, ktorý za svoju dočasnú moc a práva, zahrnujúce aj sexuálny styk s kráľovnou, zaplatil vždy smrťou, ktorá bola varovaním pred pokusom o skutočné prevrátenie vládnych pomerov

<http://it.wikipedia.org/wiki/Babilonia>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Babyl%C3%B3n>

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Babylon>

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Pád Babylonu (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

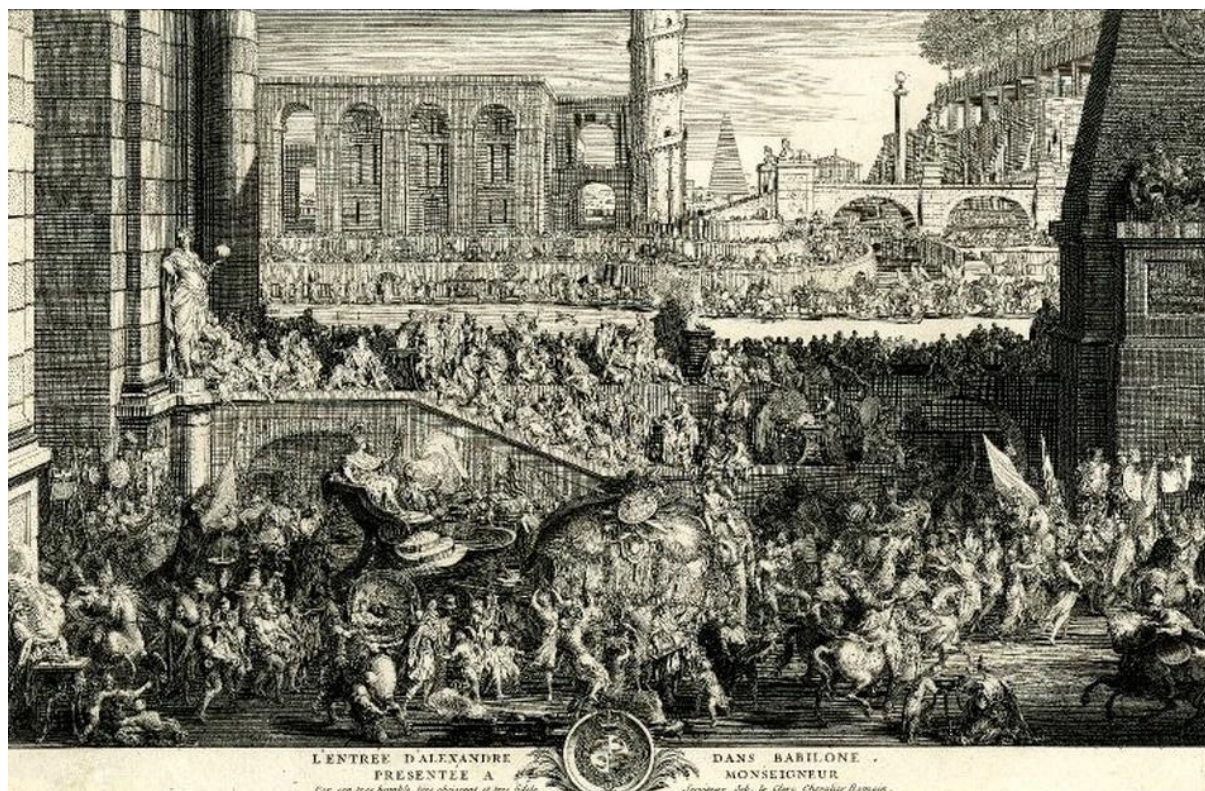
M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Babylonia, Babylon (kolorovaný drevorez, Norimberská kronika, 1493)

P. Galle podľa M. van Heemskercka: Mesto Babylon so záhradami Semiramis (rytina, 1572)

Mesto Babylon (Jenský kódex, prelom 15.-16.st.)

S. Leclerc: Alexandrov vstup do Babylonu (rytina, 1704-1706)

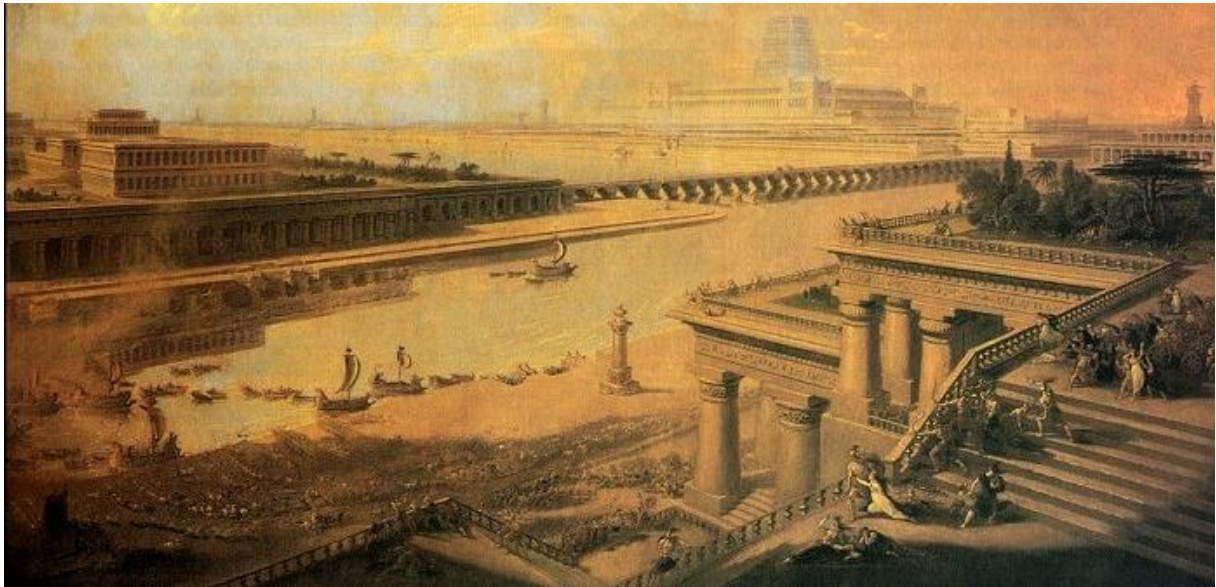
S. Leclerc: Cnosť predstavuje hrdinov alebo Alexandrov vstup do Babylonu (rytina, 1696)

P. van Gunst: Vstup [Alexandra Veľkého] do Babylonie (rytina, pred 1724)

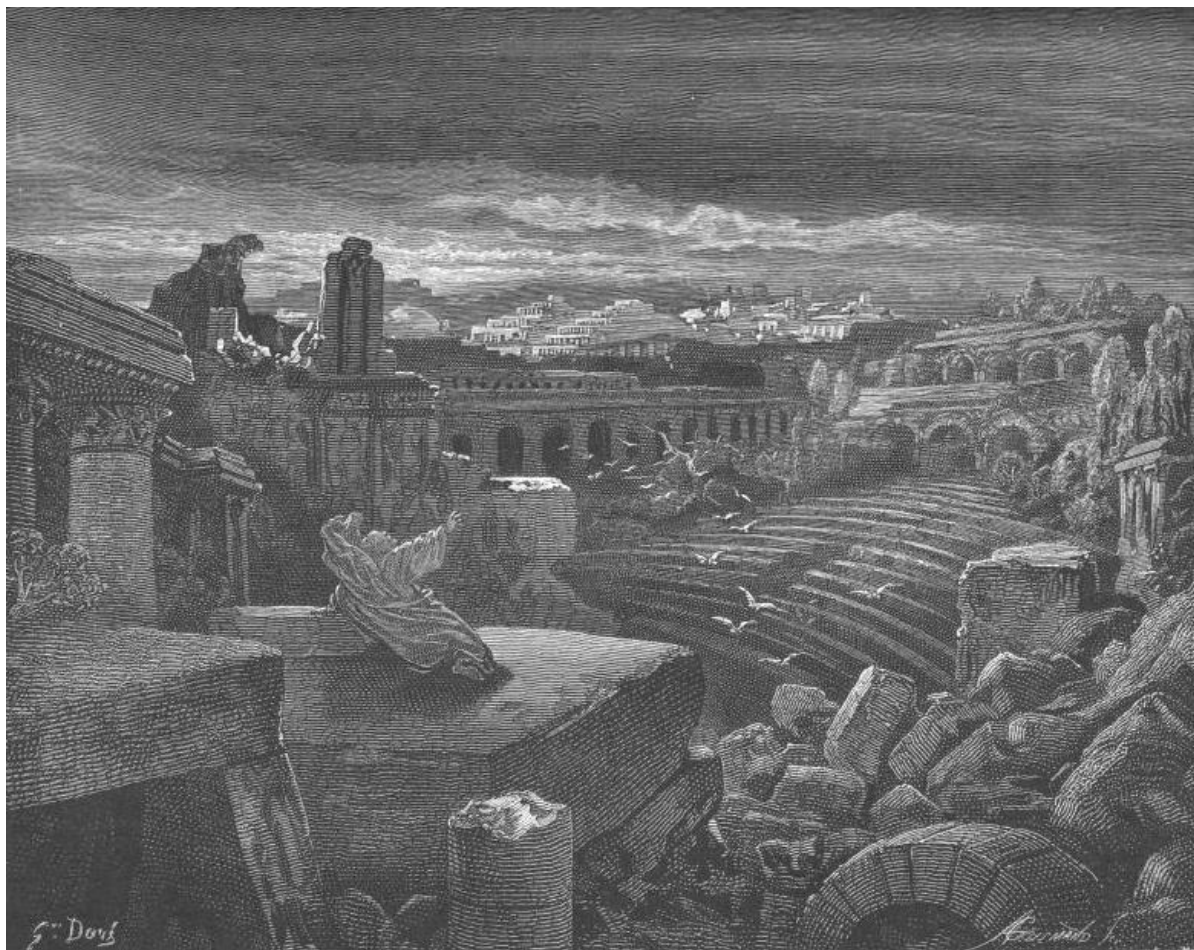
J. Martin: Pád Babylonu (biblická ilustrácia, 1835)

Nedatované: Babylon v čase vpádu Peržanov

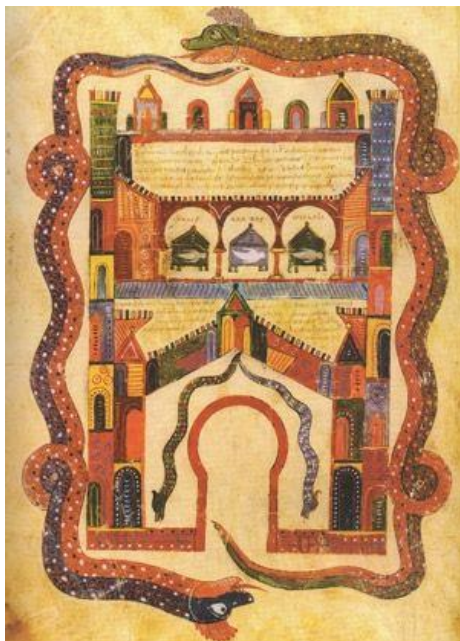
S. J. Solomon: Babylon, ktorý bol zlatým pohárom (19.st.)

G. Doré: Izaiášovo videnie zničenia Babylonu (dreborýt, 1866)

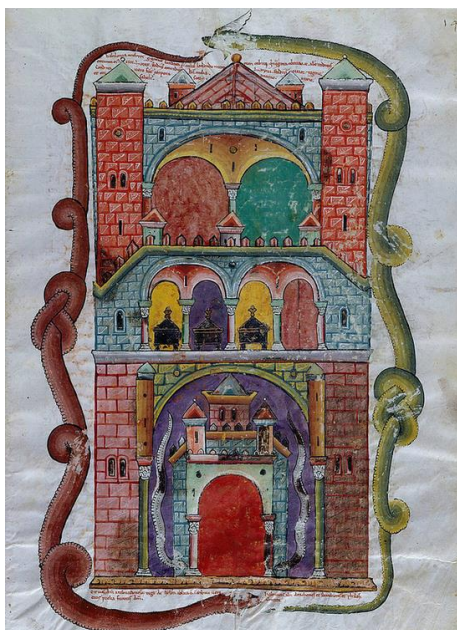
Babylon obklopený hadmi - samostatný ikonografický typ, ktorý sa objavuje v *Beatových rukopisoch* ako *frontispice* Knihy Daniela (pozri *Daniel*); vychádza z historickej udalosti: obliehania Jeruzalemu babylonským kráľom *Nabukanezarom* (Kniha Danielova 1); celé mesto Babylon je obklopené dvoma obrovskými hadmi, ktorých hlavy a chvosty padajú okolo stredovej osi; ďalšie dva hady lemujú veľké dvere v spodnej časti obrazu; nad dverami v arkáde domov sú strieborné rakvy troch Židov, ktorí boli zachránení pred horiacou pecou (pozri *Traja mládenci v peci ohnivej*): Chananiášom, Mizaelom a Azariášom, uctievanými ako svätí v Španielsku; nápis, týkajúci sa Nabukadnezara, spomína ako vzal nádoby z chrámu v Jeruzaleme a ako padol na mesto Boží hnev v podobe drakov, pštrosov a zvodného spevu sov a sirén; tento výpočet môže byť inšpirovaný ochrannými reliéfmi (pozri *apotropajný*) drakov na slávnej *Ištarinej* bráne v Babylone (pozri *lamassu*); hoci židovské vyhnanstvo sa odohralo v 6.st.pr.Kr. (pozri *babylonské zajatie*), väčšina učencov súhlasí s tým, že Kniha Danielova bola napísaná medzi r. 168 a 165pr.Kr. na podporu Židov prenasledovaných seleukovským cisárom Antiochom IV. Epifanom; Kniha bola použitá ako vzor pre neskoršie židovské a kresťanské *apokalypsy* vrátane *Zjavenia Jána*, ktorý tiež hovoril o páde Babylonu a príchodu *Mesiáša (Krista)* a jeho cirkvi; Danielov cyklus bol pridaný k Beatovým rukopisom v r. 945, keď ho ilustrátor *Magius* predstavil v úvodnom cykle; Danielov cyklus však nebol vynájdený v tomto rukopise (pozri *Beatus Tabara*), ale vychádza z predošlých ilustrácií Biblie, kde je nádherné mesto Babylon v plameňoch ako symbol satana a všetkého zla; pozri *apokalyptické motívy*

<http://bibliodyssey.blogspot.sk/2010/10/beatus-apocalypse.html>

(Kniha Danielova 1). **Babylon obklopený hadmi** (Beatus Escalada, pol. 10.st.)

(Kniha Danielova 1). **Babylon obklopený hadmi** (Beatus Manchester, 1175)

(Kniha Danielova 1). **Babylon obklopený hadmi** (Beatus Huelgas, 1220)

tzv. **Babylonská mapa sveta** - jeden z najstarších dokumentov tohto druhu na svete; pochádza zo 7.st.pr.Kr. z *Asýrie* a je uložená v *British Museum* v Londýne; mesto, ríšu spolu s *Asýriou* situované na ostrovy obklopené oceánom; existujú však ďalšie nezávislé pramene, ktoré uvádzajú, že tzv. prvý *Babylon* bol kedysi mestom na mori a po kataklizme bol na inom mieste postavený nový *Babylon*; uvádza to nielen známy historik *Berosos*, ale aj *Biblia*; pisateľ *klinopisnej* tabuľky píše o zničených mestách a bájných mužoch, medzi ktorými je aj *Utanapištim*, biblický *Noe*, čo však môže znamenať, že tzv. prvý *Babylon* bol zničený práve pri *potope sveta*

babylonská neviestka - *neviestka babylonská*

Babylonská ríša - územie *semitského* obyvateľstva v južnej *Mezopotámii* na území dnešného *Iraku* na strednom toku *Eufratu* a *Tigrisu*; názov podľa hlavného mesta *Babylonu*; vznikla na území *Sumerov* a *Akkadov* potom, čo padla *III. urská* dynastia (pozri mesto *Ur*), čo spôsobili *Amorejci* a *Elamčania*

1894-1594 pr.Kr. - *Starobabylonská ríša* (za vlády Chammurabiho, šiesteho kráľa amorejskej dynastie v *Babylone*; ovládol mezopotámske územie (mestské štáty: *Ur*, *Uruk*, *Lagaš*, *Nippur*, *Kiš*) v časoch rozpadu novosumerského štátu; Chammurabiho vláda (1790-1750 pr.Kr.) zahajuje starobabylonské obdobie mezopotámskych dejín; 1594 pr.Kr. dobyli ríšu *Chetiti* a po nich *Kassiti*, ktorí prijali jej kultúru a zmiešali sa s domácim obyvateľstvom; pád Starobabylónskej ríše dokončili *Asýrčania*; pozri *kasitské umenie*, *babylonská veža*, *babylonské zajatie*, *Chaldejci*, *Aramejci*; *Atrachasis*; *palma*

626-538 pr.Kr. *Novobabylonská ríša*; vznik v čase oslabenia *Asýrie*; Novobabylónska ríša pravdepodobne založená asýrskym miestodržiteľom Nabopolasarom v *Babylone*; spolu s *Médami* zničili *Asýriu*; Nabopolasarovým synom bol *Nebúcadnecar* (pozri *Elam*), ktorý rozšíril ríšu o *Palestínu* (597 pr.Kr. dobytie *Jeruzalemu*, odvlčenie *Židov* do zajatia, vznik štátu *Judea*; pozri *babylonské zajatie*); bol najznámejším panovníkom; 539 pr.Kr. Novobabylonská ríša podrobená *Peržanmi*, kráľom *Kýrom* a stáva sa trvalou súčasťou *Perzskej ríše* až dovtedy, kým sa 331 pr.Kr. celého územia nezmocnil *Alexander Macedónsky*